

Minister allerede i Marts Maaned var af den Mening, at man burde have taget Flertallets Forslag. Men jeg erkender, at det er et Spørgsmaal, der fortjener Overvejelse, og at der kan være en Mulighed for, at man paa den Maade kan bidrage til, at der kommer noget ud af Sagen.

Jeg mener imidlertid tillige, det er vanskeligt for Tinget allerede nu at tage endelig Stilling til dette Spørgsmaal, fordi det kun er en enkelt Del af de mange eller de flere Dissenspunkter, som viste sig at være til Stede mellem Tingene i Fjor og paa tidligere Stadier. Der er en hel Række af Uenighedspunkter, saaledes som man vil kunne se oplyst i den Indstilling, Mindretallet i Fællesudvalget gjorde i Marts Maaned til Tingene. Jeg skal ikke fordybe mig i dem alle, saa meget mindre som Lovforslaget, saaledes som det er forelagt af den højtærede Minister, hvad jeg meget paaskønner, paa disse Punkter har holdt sig til Landstingets Standpunkt. Men jeg anser det for højst sandsynligt, at der paa disse Punkter ikke af det andet Ting vil blive gjort den Indrømmelse til Landstingets Standpunkt, at man nu kan sige, at disse Punkter ere ude af Verden. Jeg maa efter de Forhandlinger, der førtes i Marts Maaned, anse det for det aldeles sandsynlige, at paa alle disse Punkter, som i det foreliggende Forslag ere i Overensstemmelse med Landstingets tidligere Standpunkt, vil der i det andet Ting, naar Sagen kommer ned til det, blive opstillet de samme Bestemmelser eller optaget den samme Ordning, som man fra dets Side tidligere har holdt paa, og vi maa saaledes være belavede paa, at Spørgsmaalet om Kaldelsen ingenlunde bliver det eneste Punkt, som kan blive en Hindring for Sagens endelige Ordning. Der er en hel Række andre Punkter, som vi maa være belavede paa ville dukke op, skønt der ikke i Forslaget, som det foreligger for os, er indeholdt noget, som er væsentlig afvigende fra Landstingets tidligere Standpunkt. Dette medfører jo, at det bliver vanskeligt at tage endelig Stilling til et enkelt Punkt, et enkelt Led af dette hele Indbegreb af Uenighedspunkter af større eller mindre Betydning, som vi jo heller ikke have foreliggende for os som Helhed til Overvejelse. Jeg skal ikke fordybe mig i disse andre Dissenspunkter, men kun berøre to af dem, som jeg tillægger stor Betydning. Det ene er Spørgsmaalet om Undervisningskonsulenten. Efter min Opfattelse burde Skolens Venner fra alle Sider, og paa hvilket som helst Standpunkt de i øvrigt maatte stille

sig, have interesseret sig for Oprettelsen af en saadan Post, og det fordi det er en Mislighed ved den nuværende Ordning og en hvilken som helst Ordning paa Basis af dette eller tidligere forelagte Lovforslag, at Omsorgen for og Udviklingen af vor Skole ud over det Standpunkt, den nu indtager — og vil komme til at indtage efter dette Forslag, naar det bliver til Lov — fremad mod større Maal bliver lagt i Hænderne paa lokale Myndigheder — det være sig nu Skolekommissionerne eller Sogneraadene. Det er en Mislighed og Ulempe, som man fra Skolens Side og — forekommer det mig — fra alle Sider maatte ønske noget opvejet ved, at der skaffes et Organ, som udelukkende kunde stille sig til Livsopgave ikke at kommandere — det skulde jo kaldes en Konsulent — ikke at tage Myndigheden fra de lokale Myndigheder, men at være en Hjælper, en Støtte for Skolens Udvikling i hele Landet, saaledes at denne Støtte ikke indskrænkes til de Kredse, hvor der tilfældigvis — forhaabentlig ikke ofte — sidder et Sogneraad eller en Skolekommission, der ikke har Interesse for denne Sag. At dette er en Tanke, som ikke er udsprungen i en bureaukratisk Hjerne, dokumenterer jeg derved, at jeg er kommen til at se Sagen paa denne Maade blandt andet ved Samtaler med Mænd af højst forskellige Anskuelser, politiske og andre, jeg skal f. Eks. nævne afdøde Biskop Fog saavel som Seminarieforstander Tang. Vigtigheden af denne Post for Skolen kan ikke miskendes. Man kan ikke sige, at den erstattes, idet man jo har en Minister; for selv om en Minister er udrustet med de allerstørste Kvalifikationer til at tage sig af Skolen, saa har han ikke Tid til saa udelukkende og indtrængende at tage sig af den som en Konsulent, der skulde være Arvtager efter Mænd som Hvidt og Monrad paa dette Omraade. — Jeg skal nævne et andet Punkt, som vi fra Landstingets Side altid og vedblivende have lagt en overordentlig Vægt paa, et andet Dissenspunkt mellem de to Ting, nemlig Spørgsmaalet om Tilskud til Privatskolen. Med Hensyn til dette vil det ses, at vi i Marts ikke være komne videre end til, hvis vi havde faaet vor Vilje med Hensyn til § 9 i Loven af 1856, at erklære os villige til videre Forhandling om det. Vi ere end ikke betingelsesvis gaaede ind paa den Ordning, som Flertallet indstillede, og som Folketinget derefter har vedtaget. Jeg vil erindre om, at vi fra Landstingets Side altid principielt have holdt paa, at dette